

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Beslut för

förskoleklass och specialskola

efter prioriterad tillsyn i Birgittaskolan belägen i Örebro
kommun

Tillsyn i Brigittaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Birgittaskolan under hösten 2015. Birgittaskolan besöktes av Skolinspektionen den 4-5 och 24 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationell statistik redovisad för Birgittaskolan. De kunskapsresultat som skolan redovisar vid tillsynen är från läsårets slut år 2015. Elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner ingår inte i nedanstående sammanställning. Eftersom det är få elever i varje årskurs kan enskilda elevers resultat ge stort utslag i sammanställningen.

Åk 4

Andel elever som har uppnått de nationella kunskapskraven i svenska för döva och hörselskadade, matematik, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen är 33 procent.

Åk 7

I ämnet bild har 96 procent av elever uppnått kunskapskraven. I idrott och hälsa har 91 procent av eleverna uppnått kunskapskraven, medan det i rörelse och drama är 90 procent av eleverna som klarat kunskapskraven. I slöjd och teckenspråk är det 69 procent av eleverna som uppnått kunskapskraven och i samhällskunskap är andelen 52 procent. I ämnena kemi, geografi, historia, religion har 48 procent av eleverna uppnått kunskapskraven. I biologi och fysik uppnåddes kunskapskraven av 43 procent av skolans elever, medan det var 39 procent i svenska för döva och hörselskadade. I engelska för döva och hörselskadade och matematik har 35 procent av eleverna klarat kunskapskraven och i hem- och konsumentkunskap har 27 procent uppnått kunskapskraven. I ämnet teknik finns ingen redovisad måluppfyllelse, varken för år 2013, 2014 eller 2015.

Åk 10

Enligt skolans egen redovisning har samtliga elever uppnått kunskapskraven i ämnena bild och slöjd. I ämnena rörelse och drama samt teckenspråk har 93 procent av eleverna klarat kunskapskraven. 87 procent av eleverna har nått upp till kunskapskraven i ämnet idrott och rörelse medan det i ämnet teknik var 73 procent och i ämnet biologi 60 procent. I ämnena geografi, historia, relig-

2015-12-22

2 (19)

Dnr 43-2015:4775

ion, samhällskunskap samt hem- och konsumentkunskap klarade 53 procent av eleverna kunskapskraven. 40 procent av eleverna har nått kunskapskraven i ämnena matematik och svenska för döva och hörselskadade. I ämnena engelska för döva och hörselskadade, fysik och kemi nådde 27 procent av eleverna kunskapskraven.

Trygghet och studiero

I skolans "Birgittaskolan trygghetsplan" för 2015-2016 finns två aktiva åtgärder för att förminska förekomst av trakasserier och kränkande behandling. Den elevenkät som genomförts med hjälp av ett konsultföretag som Skolinspektionen tagit del av är från år 2012-2013 och visar att 89 procent av eleverna trivs i skolan, 67 procent känner sig trygga och säkra i skolan samt tycker det är trevligt i skolans lokaler. 78 procent uppger att de har någon kamrat att vara med och att det är lugn och ro i skolan. 89 procent tycker att de vuxna i skolan bryr sig samtidigt som 56 procent uppger att om någon är dum vet de att de får hjälp av en vuxen. 45 procent av eleverna tycker om skolgården och 67 procent uppger att de följer de regler som finns.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	7 april 2016
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	7 april 2016
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Anmärkning	7 april 2016
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	7 april 2016

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att Birgittaskolans utvecklingsområde är att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet så att det blir ett funktionellt verktyg i syfte att de åtgärder som sätts in leder till förbättringar för eleverna. I detta arbete ingår även att följa upp och utvärdera arbetet med den nya processen om extra anpassningar och särskilt stöd. Mot bakgrund av elevernas låga resultat är det viktigt att följa upp beslutade utvecklingsåtgärder kontinuerligt för att säkerställa att de genomförs och att de har effekt.

Ett annat viktigt område att utveckla på skolan är arbetet med bedömning för att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling. Vidare måste Birgittaskolan tillgodose samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Specialpedagogiska skolmyndigheten att **senast den 7 april 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
(3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
(3 kap. 8–12 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.
(3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Skyndsamt utreda en elevs behov av särskilt stöd om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots

2015-12-22

5 (19)

Dnr 43-2015:4775

att stöd har getts i form av extra anpassningar. Behovet om särskilt stöd ska även utredas om det kan antas att extra anpassningar inte skulle räcka.

- Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- Ge eleverna det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver.
- Följa upp och utvärdera att insatta åtgärder.
- Utarbeta åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn, eller den rektorn överlätit beslutanderätten till, istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt Skolverkets allmänna råd "Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram" (SKOLFS 2014:40 s.23) är det centralt att lärare och övrig

2015-12-22

6 (19)

Dnr 43-2015:4775

personal följer upp om de extra anpassningarna är effektiva eller om de eventuellt måste förändras eller intensifieras.

Tillsynen visar att det finns brister i Birgittaskolans arbete med att skyndsamt utreda, att ge särskilt stöd och att utarbeta åtgärdsprogram till de elever som, trots att extra anpassningar har getts, bedöms vara i behov av särskilt stöd. Det finns också elever som får särskilt stöd utan att behovet av särskilt stöd har utretts eller dokumenterats i ett åtgärdsprogram.

Av den dokumentation som skickats in till Skolinspektionen framgår att en stor andel elever inte klarar kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Det framkommer av intervjuer med elever att de inte alltid får den hjälp de behöver, att de får vänta länge på hjälp och att det är svårt för lärarna att hinna hjälpa eftersom elevernas stödbehov är stort. Elever uppger under intervju att Birgittaskolan erbjuder extrainsatta lektioner en gång per vecka efter skoldagens slut, men eftersom det finns flera elever med stödbehov även där och att eleverna inte alltid får den hjälp de behöver. Vidare framkommer under intervjun med eleverna att det finns elever som tycker att det är svårt med engelska. Elever uppger att skolans stödåtgärd är uppgifter för att träna extra hemma. Elever berättar också i intervju att det är svårt att få stöd för de elever som inte kan tecken-
språk tillräckligt bra.

Intervjuade lärare bekräftar elevernas beskrivning av att stödbehovet är stort och uppger att de behöver bli bättre på att se till att eleverna uppnår lägst betyget E. Vidare uppger lärare att de ger eleverna stöd i form av extra anpassningar men att det är svårt att veta vad som är extra anpassningar och vad som är särskilt stöd samt att veta vilket stöd en elev behöver. Lärare uppger också att en svårighet är att bygga upp den språknivå som eleverna behöver för att förstå begrepp och texter i syfte att förstå undervisningen och nå kunskapskraven. Det framkommer av intervjuer med lärare att det tar lång tid att utreda en elevs behov av särskilt stöd, samt att vidta åtgärder för särskilt stöd och att eleverna inte alltid får det särskilda stöd de behöver. Det framkommer vidare av intervjuer med såväl lärare som elevhälsa och rektor att Birgittaskolans personal och därmed eleverna har levt i ett "vakuum" sedan lagen om extra anpassningar och särskilt stöd trädde i kraft 1 juli 2014. Lärare ger, i intervju, exempel på elever som behöver individuell träning eller resurs i form av en person, men som inte får det eller har fått vänta länge innan åtgärder genomförts och säger: "*På ett år kan du missa mycket i skolan*".

2015-12-22

7 (19)

Dnr 43-2015:4775

Huvudmannen har dock en ny process, uppger lärare under intervjuer, avseende arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Lärarna fick information om den nya processen veckan före Skolinspektionens tillsynsbesök. Arbetsgången är tydligare nu, berättar lärare, men skolan har många elever som har fått vänta länge på att utredas och många elever väntar fortfarande på utredning.

Det framkommer av intervjun med elevhälsan att det finns elever som ges särskilt stöd utan att ha utretts eller omfattas av åtgärdsprogram eftersom de har väntat på den nya processen. Även rektorn uppger att stödåtgärder genomförts men att det finns brister i såväl utredning som i uppföljning samt dokumentation av det särskilda stödet i åtgärdsprogram. Rektorn uppger dock att han är trygg med att den nya processen kommer leda till att alla brister i arbetet med särskilt stöd kommer att rättas till. Vidare uppger rektorn att alla elever som inte klarar kunskapskraven för lägst betyget E efter att extra anpassningar getts kommer få åtgärdsprogram.

Mot bakgrund av vad som har framkommit i tillsynen bedömer Skolinspektionen Birgittaskolan brister i arbetet med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd, att ge särskilt stöd och att utarbeta åtgärdsprogram till de elever som är i behov av särskilt stöd. Det finns också elever som får särskilt stöd utan att behovet av särskilt stöd har utretts eller dokumenterats i ett åtgärdsprogram. Tillsynen visar att det finns vidtagna åtgärder för flera elever i behov av särskilt stöd, men att det för alla elever i behov av särskilt stöd inte har gjorts en utredning eller utarbetats åtgärdsprogram. Det är också oklart om alla elever som är i behov av särskilt stöd har getts det särskilda stöd de behöver eller om de åtgärder skolan har vidtagit har följts upp eller utvärderats eftersom de inte har lett till förbättrade resultat. Mot bakgrund av att så många elever inte har klarat kunskapskraven för lägst betyget E i ett eller flera ämnen och de oklarheter som fortfarande råder runt arbetet med särskilt stöd är det enligt Skolinspektionens bedömning tydligt att det särskilda stöd som ges inte är tillräckligt.

Birgittaskolan måste därför skyndsamt utreda elevernas behov av särskilt stöd. Vidare måste också utredas varför elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås efter att elever har getts extra anpassningar. Det stöd som utredningen visar att elever behöver ska lärarna och rektorn se till att eleverna ges. Det särskilda stödet ska följas upp, utvärderas och dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen vill framhålla att åtgärdsprogram är ett pedagogiskt instrument för planering och utvärdering av särskilda stödåtgärder.

2015-12-22

8 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Birgittaskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Läraren utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven i respektive kursplan.
(12 kap. 14 § och 19–21 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling.
(3 kap. 4 § och 12 kap. 12 § skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Rektorn ska se till att omdöme ges i ämnet teknik för elever i årskurs 1-6.
- Lärarna ska fortlöpande informera eleverna om deras studieresultat och utvecklingsbehov.
- Bedömningen av elevernas kunskaper och omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som eleven läser.

2015-12-22

9 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i specialskolan.

Enligt 12 kap. 13§ skollagen ska läraren för elever i årskurs 1-6 i specialskolan, en gång per år, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen.

Av skollagen och läroplanen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om studieresultat och utvecklingsbehov.

Av Skolverkets Allmänna råd "Planering och genomförande av undervisningen" (SKOLFS 2011:149 s. 18 ff) framgår att läraren kontinuerligt bör ge varje elev konstruktiv återkoppling på elevens kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare för att nå kunskapskraven. Vidare framgår av råden att det är viktigt att det är tydligt för eleven vad som är syftet med undervisningen, hur den ska genomföras och vad som ska bedömas.

Tillsynen visar att det finns brister i Birgittaskolans arbete med att se till att utvärdera elevernas kunskaper och ge omdömen i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som eleven läser, samt att informera eleven om dennes kunskapsutveckling.

Det framkommer av elevintervjuer att det varierar mellan ämnen och lärare om lärarna kommunicerar kursplanerna med tillhörande kunskapskrav med eleverna. Vidare framkommer att det är otydligt för eleverna vad som krävs av dem för olika betyg och att eleverna inte är nöjda med hur informationen om hur de ligger till eller vad de behöver utveckla ges. Elever uppger i intervju att lärare i vissa ämnen inte tar upp alla delar av det centrala innehållet och eleverna missar därmed områden och säger att de inte ges möjlighet att utveckla förmågor för att klara kunskapskraven för att kunna få högre betyg. Enligt ele-

2015-12-22

10 (19)

Dnr 43-2015:4775

verna finns det även enstaka lärare som "hotar" eleverna med att ge eleverna dåligt omdöme om eleverna inte lyssnar på läraren.

Lärare uppger i intervju att bedömning och betygssättning är ett förbättringsområde och att de kan bli bättre på att medvetandegöra eleverna om målen för utbildningen. Vidare uppger intervjuade lärare att ambitionen är att ge varje elev återkoppling men att de inte hinner med det. Rektorn uppger i intervju att de har pratat om att elevernas lärande kan synliggöras i och med att lärarna gör pedagogiska planeringar, men att alla lärare ännu inte gör det och att detta är ett utvecklingsområde.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal skriftliga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för elever i årskurs 2-5 som beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Omdömen ges inte i samtliga ämnen som eleven fått undervisning i. I samtliga skriftliga omdömen, som Skolinspektionen tagit del av, saknas ämnet teknik. I vissa fall saknas även skriftliga omdömen i bild, engelska/engelska för döva och hörselskadade, idrott och hälsa, rörelse och drama, slöjd samt svenska/svenska för döva och hörselskadade. I intervjuer med lärare framkommer att lärarna som undervisar i årskurserna 5-7 inte skriver omdömen i ämnet teknik eftersom de uttrycker att skolledningen betraktar ämnet teknik som en del av det naturorienterande ämnesblocket. Intervjuade lärare uppger att de haft önskemål om att ha teknik som ett separat ämne men inte fått gehör för det från skolledningen. Skolledningen har i svar på Skolinspektionens protokoll angett att Birgittaskolan härnäst kommer ha separat undervisning i ämnet teknik.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Birgittaskolans arbete med att utvärdera elevernas kunskaper och ge omdöme i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som eleven läser. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i att informera eleven om dennes kunskapsutveckling. Det innebär att det är oklart för eleven och elevens vårdnadshavare i vad mån kunskapskraven i de olika ämnena har uppnåtts eller inte och vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Mot bakgrund av vad som framkommit bedömer Skolinspektionen att samtliga lärare inte i tillräcklig utsträckning kontinuerligt ger eleverna återkoppling gällande deras kunskapsutveckling och utvecklingsbehov. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påpeka att teknik är ett eget ämne, som inte ingår i de naturorienterande ämnena.

2015-12-22

11 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Birgittaskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljning av skolenhetens resultat beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Rektorn måste utifrån en analys av det som kommer fram i uppföljningen planera och genomföra adekvata utvecklingsåtgärder så att eleverna ges möjlighet att nå de nationella målen.
- Rektorn måste tillsammans med personalen följa upp beslutade utvecklingsåtgärder som syftar till att de nationella målen ska nås.
- Dokumentera analysen, planeringen och utvecklingsåtgärderna på ett sådant sätt att de är ändamålsenliga för Birgittaskolans kvalitetsarbete.

2015-12-22

12 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd "Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet" (SKOLFS 2012:98) innebär ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Om det vid uppföljningen av verksamheten kommer fram att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen, enligt skollagen, se till nödvändiga åtgärder vidtas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Tillsynen visar att det finns brister i Birgittaskolans kvalitetsarbete.

Av intervjuer och dokument som Skolinspektionen fått i samband med tillsynen framgår att Birgittaskolan använder sig av det gemensamma kvalitetssystem som finns för alla huvudmannens specialskolor när det gäller uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten inom en rad områden. Det framgår av intervjuer med lärare att de lämnar in prognoser över elevernas resultat, men att det är oklart för dem vad den informationen används till.

Vidare framkommer av såväl intervjuer med lärare och rektorn samt av dokumentationen att analyser av elevernas kunskapsresultat genomförs och att analyserna dokumenteras i exempelvis arbetslagsprotokoll och utvärderingar av elevernas måluppfyllelse vid studiedagar och vid läsårets slut. Lärare uppger dock i intervju att de är osäkra på vilka prioriterade åtgärder som finns för året,

2015-12-22

13 (19)

Dnr 43-2015:4775

utifrån den analys som gjorts, och uppger att kvalitetsarbetet är otydligt. Elevhälsan bekräftar lärarnas uttalande om att det är oklart vilka utvecklingsåtgärder skolan prioriterar.

Både elevhälsan och lärare beskriver att flera utvecklingsåtgärder som beslutats inte har följts upp och "rinner ut i sanden" och de uttrycker en önskan om att förbättra arbetet med att utveckla undervisningen utifrån Birgittaskolans behov. Lärare ger exempel på att Skolverkets Matematiklyftet avbröts och att det är "*svårt att sätta fingret på effekterna*" av den utvecklingsåtgärden. Att det brister i uppföljning av utvecklingsåtgärder när det gäller exempelvis ämnesmatri-ser och pedagogiska planeringar som ännu inte är implementerat i alla ämnen och hos alla lärare bekräftas i intervjun med rektorn. Inte heller finns det någon tidsplan över utvecklingsarbetet, uppger rektorn i intervju. Det framkommer vidare av intervjuer med lärare och elevhälsan att det satsas på så många olika utvecklingsåtgärder att inget får en synlig effekt i verksamheten, eftersom de inte har följts upp och utvärderats. Lärare och elevhälsan uppger i intervjuer att flertalet mål för utvecklingsarbetet är myndighetsgemensamma eller region-gemensamma och att utvecklingsarbetet inte utgår från behoven i verksamheten. I intervjun med rektorn både bekräftas lärarnas och elevhälsans beskrivning av att mängden myndighetsgemensamma mål och att kvalitetsarbetet inte är verksamhetsnära. Rektorn uppger att personalens upplevda brister i kvalitetsarbetet i Birgittaskolan kan bero på en otydlighet från rektorns sida, bristande dokumentation och att det tagit lång tid att utarbeta olika handlingsplaner. I intervjun uttrycker dock rektorn, likväl som lärare och elevhälsan, en önskan om att fokusera utvecklingsarbetet till metoder och pedagogik i undervisningen på Birgittaskolan.

Det är Skolinspektionens bedömning att Birgittaskolan i flera delar har ett fungerande kvalitetsarbete men att detta arbete behöver utvecklas och förtydligas för att uppfylla skollagens krav på att vara kontinuerligt och systematiskt. Kvalitetsarbetet behöver i högre grad bli en process där uppföljning, analys av kunskapsresultat, planering och genomförande av utvecklingsåtgärder hänger samman på ett sätt som är tydligt för personalen. Kvalitetsarbetet behöver också, enligt Skolinspektionen, dokumenteras på ett sådant sätt att det är effektivt och ändamålsenligt för Birgittaskolans verksamhet. Det är också Skolinspektionens bedömning att, mot bakgrund av att många elever inte når kunskapskraven, behöver vidtagna åtgärder följas upp, tillsammans med personalen, för att se om de har haft avsedd effekt i undervisningen så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen.

2015-12-22

14 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Birgittaskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkningar

Skolinspektionen beslutar om anmärkningar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800). Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska senast **den 7 april 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister i Birgittaskolan. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Skolans studie- och yrkesvägledning ska tillgodose samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet

2015-12-22

15 (19)

Dnr 43-2015:4775

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie- och yrkesvägledaren ska också vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i att tillgodose samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Det framkommer av tillsynen att Birgittaskolan har en lärare som utbildar sig till studie- och yrkesvägledare. Under intervjun med representanter för elevhälsan samt läraren som utbildar sig till studie- och yrkesvägledare uppges att under februari 2016 ska studie- och yrkesvägledaren träffa elever i årskurs 7 och därefter elever i årskurs 6. Vidare uppges att det finns en påbörjad plan för hur arbetet ska se ut så att alla elevers behov tillgodoses, men att den inte är klar ännu. Rektorn uppges i intervju att senast under läsåret 2016/2017 kommer detta arbete vara implementerat.

Motivering till anmärkning som ingripande

Mot bakgrund av att rektor på Birgittaskolan har påbörjat ett arbete för att utveckla processen för att tillgodose samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet bedömer Skolinspektionen bristen som en mindre allvarlig överträdelse av vad som gäller för verksamheten och stannar vid en anmärkning.

2015-12-22

16 (19)

Dnr 43-2015:4775

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin

Beslutsfattare

Pia Dannqvist

Föredragande utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Birgittaskolan

2015-12-22

17 (19)

Dnr 43-2015:4775

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten.

Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen. Se under fliken Inspektion.

2015-12-22

18 (19)

Dnr 43-2015:4775

Bilaga 2: Fakta om Birgittaskolan

Birgittaskolan är en specialskola med elever i årskurs 1-10 samt förskoleklass. Skolan tar emot elever som är döva eller har en hörselnedsättning. Birgittaskolan ligger i Örebro och skolan tar emot elever från Dalarnas, Södermanlands, Värmlands, Västmanlands, Örebro och Östergötlands län.

Skolan har vid tiden för tillsynen totalt 141 elever, varav sex elever i förskoleklass och 135 i årskurserna 1-10. Årskurs 5-7 och 8-10 undervisas i åldersblandade grupper. Verksamheten för årskurs 5-7 och 8-10 är organiserad i två olika spår, ett för elever som vill ha undervisning på talad svenska och ett för elever som vill ha undervisning på teckenspråk. Fyra elever i Birgittaskolan läser enligt grundsärskolans kursplan.

Birgittaskolan leds av en rektor som till stöd för sitt arbete har två biträdande rektorer.

Skolan har ett fritidshem med ca 36 elever inskrivna. 21 av skolans 141 elever (15 procent) har anlänt till Sverige direkt vid eller efter ålder för skolstart.

Till skolan hör också ett elevhem med 14 elever boende. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har ansvar för tillsynen av elevhemmet.